ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 21ης Ιουνίου 2001 *

Στην υπόθεση C-119/00,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την K. Banks, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, εκπροσωπουμένου από τον P. Steinmetz,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, μη θεσπίζοντας και/ή μη ανακοινώνοντας τις αναγκαίες νομοθετικές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για τη συμμόρφωσή του προς την οδηγία 97/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1997, για την τροποποίηση της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (ΕΕ L 202, σ. 60), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. La Pergola, πρόεδρο τμήματος, D. A. O. Edward (εισηγητή) και S. von Bahr, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: L. A. Geelhoed
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 5ης Απριλίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 29 Μαρτίου 2000, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί να αναγνωριστεί ότι το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, μη θεσπίζοντας και/ή μη ανακοινώνοντας τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για τη συμμόρφωσή του προς την οδηγία 97/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1997, για την τροποποίηση της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (ΕΕ L 202, σ. 60), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή.

Η κοινοτική νομοθεσία

2 Η οδηγία 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Οκτωβρίου 1989, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών

μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (ΕΕ L 298, σ. 23), αποτελεί το νομικό πλαίσιο της δραστηριότητας ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως εντός της κοινής αγοράς.

3 Το άρθρο 26 της οδηγίας 89/552 προβλέπει ότι:

«Το αργότερο στο τέλος του πέμπτου έτους από την έκδοση της παρούσας οδηγίας και κατόπιν ανά διετία, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και, ενδεχομένως, διατυπώνει περαιτέρω προτάσεις για την προσαρμογή της οδηγίας στις εξελίξεις του τομέα των τηλεοπτικών δραστηριοτήτων.»

4 Κατ' εφαρμογή της διατάξεως αυτής, εκδόθηκε στις 30 Ιουνίου 1997 η οδηγία 97/36, που τροποποιεί την οδηγία 89/552, διευκρινίζοντας ορισμένους ορισμούς ή υποχρεώσεις των κρατών μελών.

5 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 97/36 προβλέπει ότι:

«Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία όχι αργότερα από τις 30 Δεκεμβρίου 1998. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή περί αυτού.»

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

6 Βάσει της διαδικασίας του άρθρου 226 ΕΚ, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, η Επιτροπή, αφού έδωσε τη δυνατότητα στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου να διατυπώσει τις γραπτές του παρατηρήσεις όσον αφορά τη μεταφορά της οδηγίας 97/36 στο εσωτερικό δίκαιο, απηύθυνε στο κράτος μέλος αυτό, με έγγραφο της 9ης Ιουλίου 1999, αιτιολογημένη γνώμη, καλώντας το να λάβει τα αναγκαία μέτρα για τη συμμόρφωσή του προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εν λόγω οδηγία, εντός προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποιήσεως της εν λόγω γνώμης.

7 Δεδομένου ότι οι πληροφορίες που κοινοποίησε στην Επιτροπή η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου κατόπιν της εν λόγω γνώμης έδειξαν ότι η οδηγία 97/36 δεν είχε μεταφερθεί στο λουξεμβουργιανό δίκαιο, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την παρούσα προσφυγή.

Επιχειρήματα των διαδίκων

8 Δεν αμφισβητείται ότι, βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 97/36, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου υποχρεούνταν να λάβει, πριν τις 30 Δεκεμβρίου 1998, τα αναγκαία μέτρα σε εθνικό επίπεδο προκειμένου να συμμορφωθεί με την εν λόγω οδηγία και να ενημερώσει αμέσως την Επιτροπή περί αυτού.

9 Η Επιτροπή, υπενθυμίζοντας τις υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη βάσει των άρθρων 249, τρίτο εδάφιο, ΕΚ, 10, πρώτο εδάφιο, ΕΚ και 2, παράγραφος 1, της

οδηγίας 97/36, διαπίστωσε ότι το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου παρέβη τις υποχρεώσεις αυτές, μη λαμβάνοντας και/ή μη ανακοινώνοντας τα αναγκαία μέτρα για τη συμμόρφωσή του.

10 Η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου δεν αμφισβητεί ότι δεν μετέφερε την οδηγία 97/36 στο εσωτερικό δίκαιο εντός της ταχθείσας προθεσμίας. Υπογραμμίζει ότι η διαδικασία μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο βρίσκεται σε εξέλιξη και σημειώνει ότι το σχέδιο νόμου 4584, περί τροποποιήσεως του νόμου της 27ης Ιουλίου 1991 για τα ηλεκτρονικά μέσα, το οποίο έπρεπε να μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο την εν λόγω οδηγία, κατατέθηκε ενώπιον του Conseil d'État (Συμβουλίου της Επικρατείας) και του Chambre des Députés στις 30 Ιουνίου 1997.

11 Προς άμυνά της, η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου εξηγεί ότι, παρά το ότι επέμενε ενώπιον του Conseil d'État, προκειμένου το τελευταίο να εξετάσει επειγόντως το εν λόγω σχέδιο νόμου, η εισαγωγή του σχεδίου αυτού καθυστέρησε λόγω κυβερνητικών τροποποιήσεων που επήλθαν κατόπιν γνωμοδοτήσεων των επαγγελματικών σωματείων. Η καθυστέρηση οφείλεται στην τεχνική πολυπλοκότητα του ζητήματος και στις διαβουλεύσεις με τους οικονομικούς παράγοντες. Η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου ισχυρίζεται ωστόσο ότι ο νόμος θα ψηφιστεί προσεχώς και φρονεί ότι η προσφυγή δεν έχει πλέον λόγο υπάρξεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

12 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 10, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο κατάλληλο να εξασφαλίσει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την εν λόγω Συνθήκη ή από πράξεις των οργάνων της Κοινότητας. Μεταξύ των πράξεων αυτών περιλαμβάνονται οι οδηγίες, οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 249, τρίτο εδάφιο, ΕΚ, δεσμεύουν κάθε κράτος

μέλος στο οποίο απευθύνονται ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Η υποχρέωση αυτή σημαίνει ότι κάθε ένα από τα κράτη προς τα οποία απευθύνεται μια οδηγία οφείλει να λάβει, στο πλαίσιο της εσωτερικής έννομης τάξεώς του, όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας σύμφωνα με τον επιδιωκόμενο στόχο της (βλ. απόφαση της 8ης Μαρτίου 2001, C-97/00, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2001, σ. I-2053, σκέψη 9).

13 Δεν μπορούν να γίνουν δεκτά τα επιχειρήματα της Κυβέρνησης του Λουξεμβούργου κατά τα οποία, αφενός, η προσεχής ψήφιση του σχεδίου νόμου για τη μεταφορά της οδηγίας 97/36 στο εσωτερικό δίκαιο θα καθιστούσε την παρούσα προσφυγή άνευ αντικειμένου και, αφετέρου, ότι το εν λόγω σχέδιο κατατέθηκε εγκαίρως ενώπιον του Conseil d'État και ότι η αργοπορία στην ψήφισή του οφείλεται στην τεχνική πολυπλοκότητα του ζητήματος και στις διαβουλεύσεις με τους οικονομικούς παράγοντες.

14 Πρώτον, επισημαίνεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με την κατάσταση του κράτους μέλους όπως αυτή παρουσιαζόταν κατά τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη και ότι οι μεταβολές που επέρχονται στη συνέχεια δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 15ης Μαρτίου 2001, C-147/00, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2001, σ. I-2387, σκέψη 26).

15 Εν προκειμένω, η αιτιολογημένη γνώμη έταξε στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου προθεσμία δύο μηνών από της κοινοποιήσεώς της για να συμμορφωθεί. Δεδομένου ότι η αιτιολογημένη αυτή γνώμη του κοινοποιήθηκε στις 9 Ιουλίου 1999, η προθεσμία έληξε στις 9 Σεπτεμβρίου 1999. Η ύπαρξη ή όχι της προβαλλομένης παραβάσεως πρέπει να εκτιμηθεί συνεπώς κατά την ημερομηνία αυτή. Το γεγονός ότι η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου φρονεί ότι το σχέδιο νόμου θα ψηφιστεί σύντομα είναι αλυσιτελές.

16 Δεύτερον, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να επικαλεστεί διατάξεις, πρακτικές ή καταστάσεις της εσωτερικής του έννομης τάξεως προκειμένου να δικαιολογήσει τη μη τήρηση των υποχρεώσεων και προθεσμιών που επιβάλλει μια οδηγία (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 15ης Ιουνίου 2000, C-470/98, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 2000, σ. I-4657, σκέψη 11).

17 Τέλος, ακόμη και όταν η παράβαση έχει αρθεί μετά την προθεσμία που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη, διατηρείται συμφέρον για τη συνέχιση της διαδικασίας, προκειμένου να θεμελιωθεί η ευθύνη που υπέχει ενδεχομένως το κράτος μέλος συνεπεία της παραβάσεώς του (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 18ης Μαΐου 1992, C-29/90, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 1992, σ. I-1971, σκέψη 12).

18 Όπως προκύπτει σαφώς από τη δικογραφία, το σχέδιο νόμου δεν ψηφίστηκε πριν από τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας.

19 Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, μη λαμβάνοντας τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για τη συμμόρφωσή του προς την οδηγία 97/36, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή.

Επί των δικαστικών εξόδων

20 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Επειδή η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου και το τελευταίο ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, μη θεσπίζοντας εντός της ταχθείσας προθεσμίας τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για τη συμμόρφωσή του προς την οδηγία 97/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1997 για την τροποποίηση της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή.**

2) **Καταδικάζει το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου στα δικαστικά έξοδα.**

La Pergola Edward von Bahr

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 21 Ιουνίου 2001.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του τετάρτου τμήματος

A. La Pergola